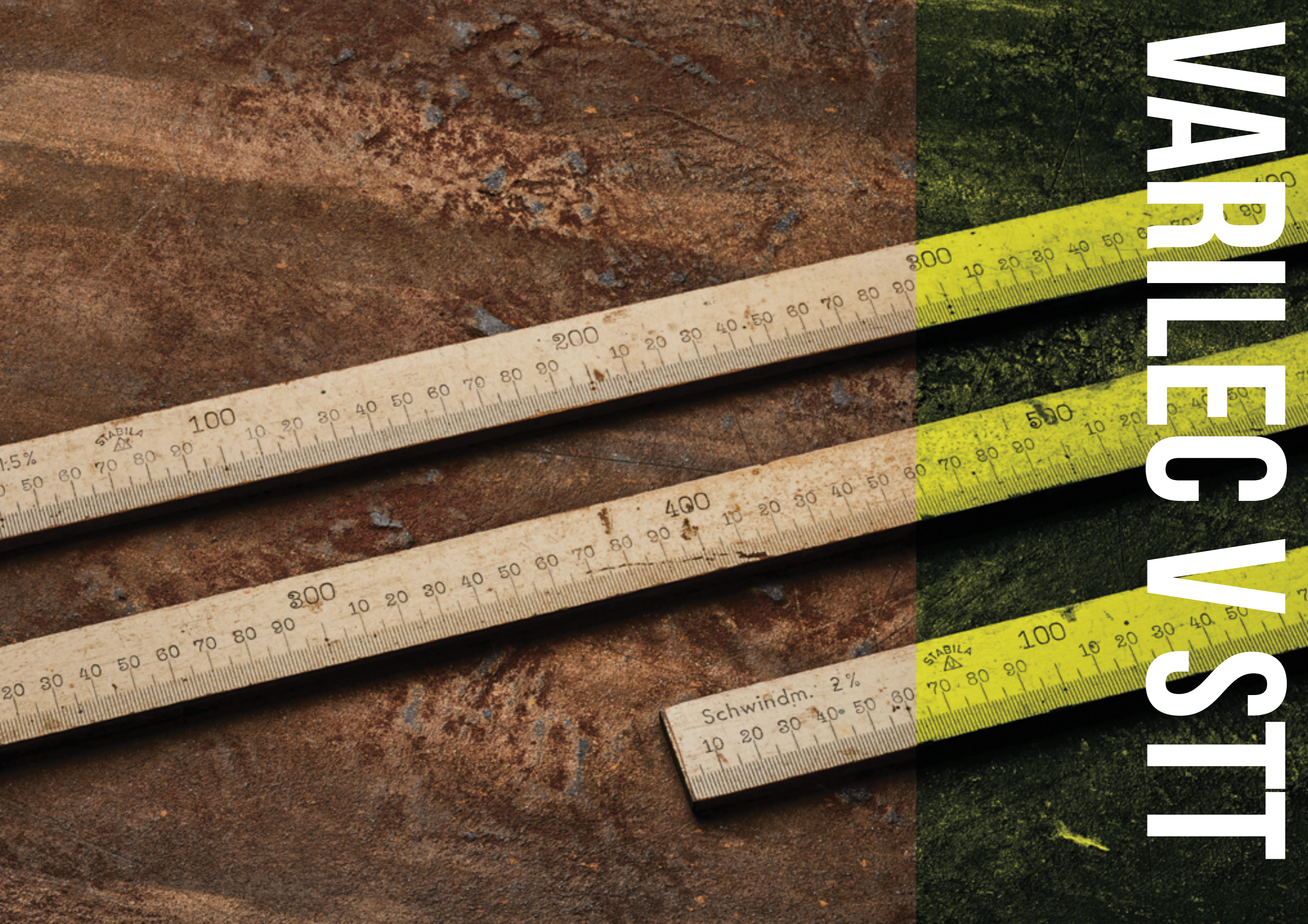

VARIABLES

STT na Zagrebškem velesejmu. Osebni arhiv družine Adamič

Strojna tovarna Trbovlje Gregor Jerman

Jugoslovanski rudniki so bili po osvoboditvi v precej klavrnem stanju. Pomanjkanje kadrov, zastarele odkopne metode, slaba mehanizacija – vse to so bili problemi, ki jih je bilo treba nujno rešiti. Da bi zaposlili ljudi in rešili težave z rudarsko mehanizacijo, so takoj po koncu druge svetovne vojne v Trbovljah ustanovili Centralne rudniške delavnice.

Začetek je bil težak, saj so pred tem rudarsko mehanizacijo le uvažali iz tujine, zato je primanjkovalo potrebne dokumentacije in načrtov, prav tako pa tudi kvalificirane delovne sile. Znotraj CRD pa je postopoma

zrasel kvalificiran kader izkušenih mojstrov in delavcev, ki so čedalje bolj izpopolnjevali rudarsko mehanizacijo, ki je začela nadomeščati ročne metode dela. Podoba na smrt izmučenega rudarja je počasi izginjala, na njegovo mesto je stopil rudar strojnik.

Z osamosvojitvijo Centralnih rudniških delavnic leta 1948 je nastala Strojna tovarna Trbovlje. Tovarna si je ustvarila ime v lokalnem okolju in hitro osvojila trg v takratni skupni državi Jugoslaviji in tudi širše. Na svoji poti je morala premagati številne težave. Treba je bilo poskrbeti

za ustrezne obratne prostore, izobrazbo kadra, za nastanitev vse bolj številčne delovne sile idr.

STT je v 60. letih prejšnjega stoletja postala najmočnejša delovna organizacija v trboveljski občini, po številu zaposlenih pa je bila na drugem mestu (leta 1968 je bilo v STT zaposlenih 1214 delavcev, v 80. letih pa več kot 1800). V tovarni so bile v mnogih primerih zaposlene celotne družine, za ustrezno usposobljen strokovni kader pa je skrbela leta 1961 ustanovljena Srednja tehniška šola Trbovlje (danes Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje).

Proizvodni program tovarne je bil zelo širok. Za potrebe rudnikov, strojogradnje,

železarstva in gradbeništva so izdelovali vitle, izvozne stroje, kletke in vrvice, naprave za poglobljanje jaškov, dvigalne naprave, transportne naprave, separacijske stroje, elevatorje, izdelke finomehanike, analitske tehtnice in uteži, odlitke iz sive in barvne litine ter modele za kovinske odlitke.

Tovarno so večkrat širili, preimenovali in reorganizirali, po osamosvojitvi pa je kriza zaradi izgube jugoslovanskega trga udarila tudi po njej. Tako je po stečaju in z več naslednicami podjetje sicer še naprej delovalo, a je z obratovanjem dokončno prenehalo leta 2016. Na prostoru, kjer so nekoč izdelovali rudniško mehanizacijo (kjer je stal trboveljski ponos), je danes nakupovalno središče.

Tovarna STT v 50. letih 20. stoletja. Fototeka ZMT

“

Imel sem občutek, da pisarniški gledajo na delavce zviška in da so ti premalo cenjeni, da sta bili v tovarni dve sorti ljudi: eni, ki so delali, in drugi, ki so bili zaposleni. Posebne pripadnosti tovarni nisem čutil, sloge, kakršna je bila splošno znana pri knapih, v tovarni ni bilo.

— Janez Zuperl